

Porträtt av min mor

Min mor, **Margit Lotten**, föddes 1906 på Ekeby Gård strax utanför Eskilstuna. Hon var nummer två i syskonskaran om fyra barn. Far och mor var Henning och Charlotta Svensson.

Jag tror hon hade en bra barndom. Hennes far drev ett stort jordbruk så hon led ingen nöd, inte ens då det blev krig i världen 1914. Dock var det nog traumatiskt för henne när hon började skolan och fick höra av skolkamraterna att hennes far skulle skjutas och andra skulle ta deras hus, mark och förnödenheter. Så kan barn i sin okunskap föra vidare tankar som kanske deras föräldrar gett luft åt. I ofärdstider förr drabbades bönder inte lika hårt som annan befolkning. Många var nog avundsjuka på deras tillgång till mat.

Morfar lär ha haft ett-hundratjugo kor, många oxar och flera hästar. Han titulerades 'patron' av de anställda. Han hade bil och umgicks med en del fabrikörer i Eskilstuna. Mamma har berättat att runt större helger var det ett evigt kalasande. Då åkte familjerna i bekantskapskretsen till varandra på fina middagar. Fruarna i fräsande sidenklänningar och barnen i sina bästa kläder.

De hade säkert "hjälp" i köket, men min mormor gjorde nog en del själv också. Hon var känd för sina kökstalanger. En gång överraskades en gäst med att sleva i sig hennes steksås direkt från såsskålen, modell större, innan den hunnit ut på bordet.

Mamma berättade att när hon kom hem från skolan fanns det alltid en liten kopparkastrull

på värmning med mat åt henne. Det fanns ju ingen skolbespising på den tiden. Barnen fick ta med sig smörgåsar. Familjen Svenssons hem var ett populärt ställe. Traktens skolfröknar var ofta där och umgicks. De spelade charader, läste och lekte med barnen och samtidigt förplägrades de förstås med mat och dryck. När mamma var fem år fick hon en lillasyster som döptes till Linnéa Henrika, och senare även en lillebror, Max.

Mamma fick lära sig spela piano. Hennes pianolärare hette Moser och fanns i Eskilstuna. Dit åkte lilla Margit i vagn, en så kallad enspännare eller i släde efter häst. Jag har kvar en packe noter från den tiden.

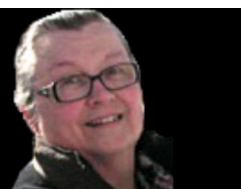
Margit, hennes mor Charlotta och lillasyster Linnéa.

Min morfar hade gått i borgen för vissa av sina bekanta. När oåren kom och dessa kom på obestånd blev det morfar som fick "stå för fiolerna" som det heter. Det var ju en katastrof. Morfar lär ha låst in sig på kontoret med en pistol och suttit där ett par dygn innan han besinnade sig och kom ut. Familjen fick börja om.

Morfar arrenderade först en prästgård i Sörmland. Familjen flyttade flera gånger innan de slog sig ner i Västerås där morfar så småningom började sälja bilar. Mormor drev till en början ett enkelt hotell vid Stora Gatan för att på sitt sätt hjälpa till.

Min mor började arbeta på Centrallasarettet som sjukvårdsbiträde. Då bodde familjen i ett hus i Hemdal så hon hade nära till arbetet. Senare fick hon ett rum på lasarettet. Där var hon en i ett kamratgäng som höll ihop. Mamma var nog en glad ung flicka, optimistisk och energisk. Liten och nätt, bara 154 cm lång, men så seg.

Ingers tankar

Margit på cykelsemester i Norrland.

Tillsammans med sin yngre bror Max gav hon sig en sommar iväg på cykelsemester ända upp till Norrland. Dock åkte de båt bitvis.

Undrar just vad hon väntade sig av livet. Vad hon hade för förhoppningar. Jag vet inte riktigt när hon träffade min far. De gifte sig på hösten 1943 och jag och min bror föddes vintern året efter. Då hade Margit fyllt 37.

Födelsen måste ha varit en pärs, att få tvillingar och dessutom vara svag efter en lunginflammation. Det var också på vippen att jag inte klarade mig. Kanske gifte de sig bara på grund av vi var på väg. De passade inte särskilt väl ihop.

Margit blev förstås hemmafru som de flesta kvinnor på den tiden. Hon hade nog fullt upp. En väninna sa åt henne att "äsch, det går väl på ett ut, ett eller två barn". Så enkelt var det nog inte. Båda ville vi ha mat samtidigt och vi sprang åt olika håll. Det skulle vara dubbel uppsättning av kläder och annat. Jag vet att mamma sydde och stickade till oss.

Hon berättade att hon köpte garn av god kvalitet så det höll att repas upp. Först stickade hon två lika tröjor och när vi växt ur dem repades tröjorna upp. Garnet kompletterades med annat garn och två nya tröjor stickades, sedan gjorde hon om proceduren en gång till.

På den tiden fanns inte mycket till hjälpmedel för en hemmafru. Allt gjordes för hand. Till en början fanns inte ens kylskåp så det blev många turer till affären.

Att tvätta var ett helt företag. Där vi bodde fanns turligt nog ett ångtvätter i huset intill. Där kunde fruarna så att säga hyra in sig och tvätta.

Mamma var duktig på att laga mat och baka. Hon syltade och saftade, sydde kläder och annat, höll ordning på ekonomin och oss barn. Min far lämpade över allt ansvar på henne. Han deltog inte mycket i familjens liv.

Mamma cyklade ofta ut till Anundshög med oss när vi var riktigt små. Då hade hon ett barn fram till på cykeln och ett på pakethållaren. Sedan tultade vi omkring där bland gravhögar och skeppssättningar. När min bror och jag började skolan började min mor att arbeta som städerska på lasarettet.

Min far hade en äldre syster som var gift, men barnlös, och bodde nere i stan. När jag tänker efter verkar det som om min far cyklade ner till henne och hennes man nästan varje kväll. Så fort han kom hem från jo-

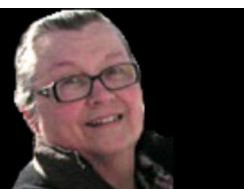

Familjebild: Henning, Linnéa, Charlotta, Max, Margit och Sven.
Jago vilar i förgrunden

bet tvättade han sig och snyggade till sig och försvann efter maten. Han sa ofta, "tänk vad bra jag skulle haft det om jag varit själv".

Han var väldigt irriterad på mej, jag var ju ofta sjuk och störde när jag hostade. När jag var riktigt liten var jag rädd för min pappa. När jag blev större satte jag mig ofta upp mot honom. Brorsan var fogligare och tog alltid pappa i försvar. "Det var synd om pappa som

Ingers tankar

mist sin far när han var liten” sa Kalle. Det var det förstås, men jag begrep inte att en vuxen kunde bära sig åt som han. Han hade allt för lätt att ta till nävarna. Mamma fick gå emellan och trösta. Hon var en snäll mamma som tog sig tid med oss. Det var nog så att hon 'levde för oss'. Kanske var det så att vår far var svartsjuk på vår gemenskap.

Margit, Max och Linnéa framför Henning och Charlotta.

Jag fick ha mitt "dockskåp" i ett av mammas kökskåp fast de inte var så många. Hon hjälpte mig att inreda det. Hon sydde små docklakan och örngott med infällda spetsar och broderade små prydnadskuddar till dockmöblerna. Hon stickade och sydde fantastiskt fina dockkläder.

När vi lärde oss läsa hade tuppen ofta värpt något gott som väntade på kudden innan tandborstningen på kvällen. Hon uppmuntrade oss i skolan och hade en liten anteckningsbok där hon skrev upp våra resultat. Om vi var duktiga fick vi en liten slant.

När jag var sjuk satt hon ofta på sängkanten och läste för mig eller berättade om när hon var liten. Hon ordnade med en brevkurs i teckning åt mig och jag fick ofta fina kriter, färger och ritblock

i present. Till brorsan ordnade hon med grejor han kunde skruva sönder och 'mekka' med.

Margit med lösnäsa av en "lönnpropeller".

livhanken. Efter fem år var hon 'symptomfri'. Så snart hon orkade fortsatte med sitt arbete och sina omsorger om oss och hemmet.

Medan hon vistades på lasarettet var det jag som hade lagat mat och handlat. Då fick vi i alla fall ibland pengar till bananer av pappa. Kanske var han orolig att vi inte fick i oss tillräckligt med mat. Vi var elva år och i värsta utvecklingsfasen.

Jag kunde alltid prata med min mamma, vi hade nog ett ovanligt gott mor-och-dotter-förhållande. Hennes kollegor sa åt henne att man skulle inte ha så nära kontakt med sin uppväxande dotter. Inte vet jag vad som är riktigt, men min mamma var ett fint stöd många gånger. Hon uppmuntrade mig att läsa till ingenjör. Hon var stolt över oss när vi lyckats med något. Vi gjorde många kul saker tillsammans. Hon ville hänga med så länge hon orkade.

Mamma ville att hon och pappa skulle skaffa ett litet hus på norra Malmaberg i Västerås, men det ville inte han.

Sjukvårdsbiträdet Margit.

Ingers tankar

Mamma älskade att läsa. Hon drömde om att få åka till Italien, men det fick hon aldrig. Hon var nyfiken på allt nytt. Hon handarbetade och hon var så glad när min fästman hittade torpet. Hon hjälpte till att sy gardiner till det, hon lagade mat, hon rensade ogräs i landen och plockade bär och svamp i skogen. Hon riktigt levde upp ett par år före sin pensionering vid 63 års ålder.

Men den där cancern hade aldrig helt försvunnit och efter fjorton år dök den upp igen. Mamma låg på

lasarettet mer än nio månader innan hon gick bort. Min bror och jag turades om att besöka henne varje kväll och hjälpa henne med maten. Fjorton dagar innan hon dog fick hon veta att hon skulle bli mormor. "Åh, vad roligt" sa hon. "När jag blir bra ska vi sy små lakan". Då måste jag springa ut i korridoren för att hon inte skulle se mina tårar. På vårdagjämningsdagen 1972 gick hon bort, exakt sex månader senare, på höstdagjämningsdagen, föddes hennes barnbarn Charlotte.

Mamma Margit bjuder på söndagsmiddag.

Margit på höstpromenad i slutet av 60-talet.

Inger Klintberg Danielsson, 24 januari 2021